

ЕТАП ЗРІЛОСТІ І ТВОРЧОСТІ

Н. Г. НИЧКАЛО, академік-секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Упродовж останніх двох-трьох років багатьом ПТНЗ нашої держави виповнюють ювілейні дати – і 70, і 80, і 90 років від дня заснування. Зрозуміло, що такі дати є об'єктивним відображенням історичної закономірності, соціально-економічних процесів, що потребували підготовки робітничих кадрів. Це добре відображено в енциклопедичному виданні «Профтехосвіта України: XX століття» (К. : АртЕК, 2004. – 876 с.).

Яскравим відлунням цього історичного процесу є 90-літній ювілей Міжрегіонального вищого професійного училища зв'язку м. Києва. Наприкінці квітня цього року в Київському міському будинку вчителя відбулося урочисте зібрання з цієї нагоди. Це справжнє свято було так талановито організоване й проведене, що викликало і захоплення, і хвилювання, почуття радості і вдячності різним поколінням майстрів, викладачів, керівників цього закладу, які підготували й дали путівку в життя майже 50 тисячам юнаків та дівчат.

Усе, що відбувалося під час цього незвичайного свята, торкалося сердечних струн, що пронизували життєві етапи багатьох його учасників, а серед них і представників підприємств, які тут навчалися і зростали як педагоги та організатори виробництва.

Безумовно, училища які переступили свій 70-літній рубіж, мають різні долі, не однакові здобутки. Їх перспективи також різні. Не всі нині витримують конкурентну боротьбу, ще не всі визначили стратегічні орієнтири. Про це мимоволі думалося під час презентації етапів розвитку МВПУ зв'язку за 1923 – 2013 роки.

І радісно від того, що багато училищ в Дніпропетровську, Донецьку, Києві, Кривому Розі, Луганську, Львові, Харкові та в АР Крим гідно пройшли складні етапи, на яких було багато суперечностей і знегод.

Нині вони є прикладом інноваційних підходів у підготовці кваліфікованих робітничих кадрів.

До них належить і наш ювіляр – МВПУ зв'язку м. Києва. «Навчальний заклад можна порівняти з океаном знань, до якого зливаються потоки гарячих сердець педагогів та їх холодного і світлого розуму, енергія молоді, її інтереси й уподобання. Для успішного й ефективного управління в сучасних, складних соціально-економічних умовах, потрібно мати команду успішних і професійних менеджерів, уміти приймати сміливі рішення...». Ці думки не мої. Почула я їх у виступі директора цього училища **Василя Сергійовича Петровича**. І повністю поділяю їх.

«**Інноваційний розвиток...**», – за цими двома словами – глибокий зміст, система цілеспрямованої роботи всього колективу – і педагогів, і учнів, обґрунтованість перспективної мети, механізмів і критеріїв її досягнення».

Який рецепт інноваційного розвитку цього училища? В його основі – небайдужість, активна повсякденна педагогічна дія, щира любов до дітей (а вони, як лакмусовий папір, швидко відчують, де сердечність, а де фальш). До цього ще додамо – реальне соціальне партнерство й відсутність страху перед різними органами державної влади і управління в ситуаціях, коли треба діяти рішуче на захист інтересів колективу училища і дітей. Не будемо згадувати про такі ситуації, хоча їх було немало (нехай вони назавжди залишаються в минулому...).

І знову про чинники успішної педагогічної дії.

По-перше: постійне оновлення змісту професійної освіти у співпраці із роботодавцями, розробка стандартів нового покоління з робітничих професій широких кваліфікацій (наприклад, оператор телекомунікаційних послуг (4229), оператор з обробки

Учасники урочистого зібрання

© Ничкало Н. Г., 2013

інформації та програмного забезпечення (4113), майстер готельного обслуговування (5129) та офіс-адміністратор (4222). Це стало можливим завдяки створенню робочої групи, до якої увійшли найбільш досвідчені педагоги і фахівці з виробництва. Було розроблено план-графік цієї роботи, вивчено та систематизовано у порівняльній таблиці професійний зміст споріднених професій, проведено консультації, обговорено з майбутніми кваліфікованими робітниками та їхніми батьками. З урахуванням результатів цієї роботи розроблено проект кваліфікаційної характеристики.

По-друге: створення необхідних умов для активної участі учнів, які оволодівають професією оператор з обробки інформації та програмного забезпечення, в удосконаленні навчально-виробничого та виховного процесу. З участю учнів створено веб-портал, складовою якого є: загальний сайт училища – переможець Всеукраїнських конкурсів 2011, 2012 років, сайт дистанційного навчання та сайти окремих методичних комісій.

Упровадження системи кореспондентсько-дистанційного навчання дає можливість оперативно враховувати потреби громадян, що зумовлює зміни у графіку навчального процесу. За цією формою мають змогу успішно здобувати освіту громадяни з обмеженими фізичними можливостями, слухачі курсів підвищення кваліфікації, а також учні, які на завершальному етапі навчання отримали робочі місця й дозвіл на навчання за індивідуальним графіком.

По-третє: постійна робота, спрямована на створення нових привабливих навчальних програм і форм організації професійної підготовки. Так на базі заводу «Радар» створено навчально-виробничу дільницю. До речі, такий досвід співпраці професійно-технічних училищ з базовими підприємствами був поширеним у радянських часів і його не треба забувати. Варто також згадати проект «Навчальне відділення зв'язку». В умовах професійної діяльності, максимально наближених до виробничих, надаються різні послуги як зовнішньому, так і внутрішньому контингенту, творчо виконуються навчальні плани і програми, використовуються інноваційні технології навчання з метою підвищення якості підготовки.

В училищі активно діють навчально-туристична агенція «Казкові мандри» та зразкова лабораторія ІТ-технологій, створено навчально-тренувальну фірму, навчальний готель «Затишок», інформаційно-проф-орієнтаційний та виставковий центр.

Створено також Міжрегіональний центр професійно-педагогічної майстерності. Тут підвищили фахову кваліфікацію понад 200 викладачів спеціальних дисциплін із 30 професійно-технічних навчальних закладів різних областей України. До речі, діяльність цього центру фінансується юридичними і фізичними особами. Ще одна ідея – започаткування навчання учнів комп'ютерним технологіям з посиленою військово-фізичною підготовкою.

По-четверте: тут відчувається особливий стиль діяльності колективу, етика та естетика взаємодії педагогів та учнів, стимулювання тих, хто має здібності й таланти, бажає їх розвинути. 13 гуртків за інтересами, зокрема 5 художніх колективів, у яких беруть участь майже 400 учнів. Народний оркестр ударних інструментів «Киянки» (керівник **О. Герб**), духовий оркестр «Либідь» (керівник **Я. Прокопенко**), вокальний ансамбль «Перлинка» (керівник **Л. Ганочка**). Їх професіоналізм і краса у внутрішньому і

Духовий оркестр «Либідь»

зовнішньому вимірах викликають захоплення у киян і гостей столиці.

Вишуканий і діловий дизайн, вимогливість і взаємна радість від здобутків своїх колег, учнів і педагогів – усе це органічно доповнює проект «Мелодійний дзвоник» (керівник **С. Гутов**), що діє на базі радіовузла училища. Його мелодії і заспокоюють, і піднімають настрій, і дають наснагу для нових справ, інноваційності, творчого духу в організації життєдіяльності училища, побудові навчально-виробничого процесу з урахуванням результатів наукових досліджень і потреб практики з розумним використанням потенціалу учнів і педагогів та можливостей соціальних партнерів це дає якісні й оптимістичні результати на день сьогоднішній і майбутній.

По-п'яте: пошанування честі та гідності особистості кожного майстра і викладача, методиста і практичного психолога, піднесення і відзначення за інноваційну діяльність – це такий впливовий чинник, якому ціни немає (хоча в багатьох закладах він ще не поцінований належною мірою). Тут органічно вписалося і рейтингове оцінювання якості професійної діяльності кожного педагога. Це дає можливість побачити й позитивно оцінити ініціативи й різні добрі справи і майстрів, і викладачів не лише під час уроків. Їхня участь у підготовці і проведенні різних міжнародних, всеукраїнських та міських виставок освіти, олімпіад, конкурсів професійної майстерності є важливою складовою цього процесу як цілісної педагогічної системи. Тут відчувається радість творення особистості, прищеплення макаренковському стилю.

Тож не випадково на бульвар Шевченка, 56 прагнуть потрапити і ті, хто хоче побачити нову проф-орієнтаційну виставку столичної профтехосвіти, і ті, хто хоче відчутти силу профтехосвіти, її високий інтелектуальний і професійний потенціал, отже, її майбутнє.

Саме такі професійно-технічні навчальні заклади доцільно відзначати державними преміями в галузі освіти, саме такі педагоги мають ставати Заслуженими працівниками освіти. Їхня праця має високо поцінуватися й достойно оплачуватися, як у багатьох зарубіжних країнах. **Підтримка високого іміджу педагогів професійної школи – не тільки важлива складова державної політики, а й свята справа. Для того, щоб це стало реальністю, потрібна політична воля.**

Фото **Е. ЗОЛОТАРЬОВОЇ**